

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2230/2024
28.05.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Тијана Жунић Марић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство унутрашњих послова, чији је заступник Државно правобранилаштво из Београда, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 652/22 од 06.07.2022. године, у седници одржаној 28.05.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 652/22 од 06.07.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 6558/2021 од 15.12.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев па је обавезана тужена да исплати тужиоцу на име накнаде штете због изгубљене зараде услед незаконитог престанка радног односа за период од 02.09.2004. године до 30.05.2018. године укупан износ од 5.712.942,12 динара и то по месецима и годинама са припадајућом законском затезном каматом таксативно набројаним у том ставу; ставом другим изреке, обавезана је тужена да у корист тужиоца уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање код Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, да уплати доприносе за обавезно здравствено осигурање код Републичког фонда за здравствено осигурање и да уплати доприносе за случај незапослености код Националне службе за запошљавање све за период од 02.09.2004. године, закључно са 30.05.2018. године на основуцу изгубљене зараде из става првог изреке ове пресуде према тарифи важећој на дан уплате у фонд; ставом трећим изреке, обавезана је тужена да накнади тружиоцу трошкове парничног поступка у укупном износу од 323.480,00 динара са законском затезном каматом од наступања услова за извршење до исплате; ставом четвртим изреке, одбијен је предлог тужиоца којим је тражио да га суд ослободи од плаћања судских такси у овом поступку.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 652/22 од 06.07.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 6558/2021 од 15.12.2021. године, у ставу првом, другом и трећем изреке; ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова по жалби, као неоснован.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је у одговору на ревизију предложио да се иста одбије као неоснована и тужена обавезе на накнаду трошкова поступка поводом тог правног лека.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. и члана 441. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...10/23), Врховни суд је оценио да ревизија тужене није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 407. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити. Другостепени суд није пропустио да примени, нити је неправилно применио одредбе процесног закона, што је било или могло бити од утицаја на законитост и правилност побијане пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем тужене 04 бр. 1118-274/2004 од 18.08.2004. године тужиоцу је престао радни однос са 01.09.2004. године, због чега је тужилац покренуо парницу за поништај тог решења. Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3729/17 од 30.03.2018. године преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 915/17 од 13.07.2017. године, па је усвојен тужбени захтев поништена су као незаконита решења тужене од 18.08.2004. године и 20.09.2004. године и тужена обавезана да тужиоца врати на рад. Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3895/18 од 25.01.2019. године поврђена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 1640/18 од 14.09.2018. године којом је тужилац распоређен на исте послове које је обављао пре престанка радног односа код тужене. Тужена је тужиоца вратила на рад решењем од 27.12.2018. године почев од 01.01.2019. године и признала му сва права из радног односа. За спорни период од 02.09.2004. до 30.05.2018. године тужена тужиоцу није исплатила зараду, а у том периоду тужилац је остваривао приходе код других послодаваца. У овој парници тужилац потражује накнаду штете у виду изгубљене зараде са припадајућом каматом (због незаконитог престанка радног односа) и уплату доприноса за тај период, умањено за приходе остварене код других послодаваца, чија висина је утврђена на основу налаза и мишљења судског вештака – актуара и усменог изјашњења истог.

На основу утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су закључили да је тужбени захтев тужиоца основан, па су правилном применом материјалног права одлучили као у изрекама пресуда.

Одредбом члана 191. Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“ број 24/05) који је важио у делу утуженог периода, прописано је да ако суд донесе правоснажну одлуку којом је утврђено да је запосленом незаконито престао радни

однос, запослени има право да се врати на рад ако то захтева (став 1.); поред враћања на рад послодавац је дужан да запосленом исплати и накнаду штете у висини изгубљене зараде и других примања која му припадају по закону, општем акту и уговору о раду и уплати доприносе за обавезно социјално осигурање (став 2.); накнада штете умањује се за износ прихода које је запослени остварио по основу рада, по престанку радног односа (став 3.).

Новелираном одредбом члана 191. Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“ број 75/14) који се примењује за део утуженог периода, ставом 1. је прописано да ако суд у току поступка утврди да је запосленом престао радни однос без правног основа, на захтев запосленог, одлучиће да се запослени врати на рад, да му се исплати накнада штете и уплате припадајући доприноси за обавезно социјално осигурање за период у коме запослени није радио; ставом 2. прописано је да накнада штете из става 1. овог члана утврђује се у висини изгубљене зараде која у себи садржи припадајући порез и доприносе у складу са законом, у коју не улази накнада за исхрану у току рада, регрес за коришћење годишњег одмора, бонуси, награде и друга примања по основу доприноса пословном успеху послодавца; ставом 3. прописано је да накнада штете из става 1. овог члана исплаћује се запосленом у висини изгубљене зараде, која је умањена за износ пореза и доприноса који се обрачунавају по основу зараде у складу са законом; ставом 4. прописано је да порез и допринос за обавезно социјално осигурање за период у коме запослени није радио обрачунава се и плаћа на утврђени месечни износ изгубљене зараде из става 2. овог члана.

У конкретном случају правноснажном пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3729/17 од 30.03.2018. године преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 915/17 од 13.07.2017. године па је усвојен тужбени захтев тужиоца и поништена су као незаконита решења тужене од 18.08.2004. године и 20.09.2004. године и тужена обавезана да тужиоца врати на рад, што је тужена и учинила, тако да је тужилац враћен на рад почев од 01.01.2019. године. У спорном периоду за који тужилац потражује накнаду од 02.09.2004. до 30.05.2018. године тужилац није радио код тужене, па има право на накнаду штете по основу одредбе члана 191. Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“ број 24/05) и по новелираној одредби члана 191. став 1. Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“ број 75/14), умањену за износ прихода које је остварио по основу рада код других послодаваца по престанку радног односа, како су то правилно и закључили нижестепени судови, а висина штете је утврђена на основу налаза и мишљења судског вештака актуара и усменог изјашњења истог.

Неосновани су ревизијски наводи тужене да је суд пропустио да при одлучивању примени одредбу члана 164. Закона о раду обзиром да је наведеном одредбом прописано да се штета утврђује посебним законима и општим актима послодавца у којима је прописан поступак за одређивање штете из рада за државне односно полицијске службенике. Ово са разлога што је одредбом члана 164. Закона о раду из 2005. године и Закона о раду из 2014. године идентична и истом је прописано да ако запослени претрпи повреду или штету на раду или у вези са радом послодавац је дужан да му наканди штету у складу са законом и општим актом, коју су судови правилно применили, правилно примењујући одредбе члана 191. Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“ број 24/05) и новелиране одредбе члана 191. став 1. Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“ број 75/14) која прописује правне последице незаконитог престанка радног односа као у конкретном

случају и право тужиоца на исплату накнаде штете и уплате припадајућих доприноса, а чија висина је правилно утврђена налазом и мишљењем судског вештака актуара, чији налаз и мишљење и допунско изјашњење детаљно образложено у нижестепеним пресудама, на које упућује овај суд.

Неосновани су ревизијски наводи тужене да је приликом доношења побијане пресуде учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП из разлога што је одлучено о захтеву који не спада у судску надлежност, јер парнични суд није био стварно надлежан да одлучује о досуђеним доприносима, зато што доприноси представљају саставни део зараде, па тиме и потраживање из радног односа, што значи да однос запосленог и послодавца представља грађанско-правни односно облигациони однос по коме одлучују судови редовне надлежности.

Како се ни осталим ревизијским наводима не доводи у сумњу правилност примене материјалног права, Врховни суд је ревизију тужене одбио као неосновану и одлучио као у ставу првом изреке применом члана 414. ЗПП.

Трошкови одговора на ревизију нису били нужни, због чега је захтев тужиоца за њихову накнаду одбијен применом члана 165. став 1. у вези члана 154. став 1. ЗПП, па је одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Бранка Дражић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**